

REGIONALNA GEOGRAFIJA V SISTEMU GEOGRAFSKE ZNANOSTI

Ivan Gams*

IZVLEČEK

UDK 910.1:913

Članek razčlenjuje vsebino fizične in družbene geografije na sploh v odnosu do sorodnih strok, ter vprašanja o njeni kompleksnosti in regionalnosti.

ABSTRACT

UDC 910.1:913

REGIONAL GEOGRAPHY IN THE SYSTEM OF GEOGRAPHIC SCIENCE

Physical and social geography contents are analysed in general in relation to the related sciences, and questions about its complexity and regionality.

Če hočemo opredeliti pojem regionalne geografije, moramo definirati oba člena sestavljenke, kaj je geografija in kaj je regija.

O predmetu geografije se javljajo v literaturi tako različna mnenja in definicije (Monkhouse, 1970, Stamp, 1961), da si lahko vsak izbere ustrezno za podkrepitev svojega mnenja. Ni namen tega referata, da bi polemiziral z večino objavljenih mnenj in definicij. Oprli se bomo raje na nekatere novejšje definicije iz geografskih terminoloških slovarjev, ki imajo večjo težo zato, ker gredo pred tiskom skozi recenzetske skupine.

Geografi smo dokaj enotni, da je zastarelo naziranje, po katerem geografija samo opisuje zemeljsko površje in njegove dele. Zavedamo se, da mora imeti vsaka veda in torej tudi geografija svoj sistem zakonitosti. Novejši geografski teoretiki iščejo to zakonitost v dveh sferah, v območju prostorske soodvisnosti in v genetski razlagi geografskih

---

* Dr., univ. prof., Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 12.

pojavov. Obe ti sferi nakazuje leksikon Geografija (ta prirejeni Herderjev Lexikon der Geographie je izšel pri DZ 1.1977 v Ljubljani), ko definira geografijo tako-le: "Znanost, ki se ukvarja s proučevanjem pojavov na zemeljskem površju, nastalih z delovanjem naravnih procesov in človeške družbe, v medsebojni vzročni in funkcijski povezanosti."

Poglejmo si najprej, ali je raziskovalna geografija sposobna sama ugotavljati kompleksno-vzročno povezanost pojavov na zemeljskem površju.

Iskanje osnovne vzročnosti v območju fizične geografije je predmet temeljnih naravoslovnih ved, kemije (geokemije), fizike (geofizike) in biologije. V družboslovju se pripisuje podobna vloga sociologiji. Ker se univerzalne zakonitosti družbenega razvoja odvijajo preko psihofizičnih aktivnosti človeka, spada delno med te temeljne vede tudi psihologija. Sociologija in psihologija pa proučujeta tudi že prostorske modifikacije procesov. Med slednje se uvršča tudi zgodovina, etnografija in nekatere druge prostorske vede.

V geografiji ne proučujemo osnovnih zakonitosti dogajanja v naravi in družbi. Zato nas naravnost tudi ne prizadeva slovita ostra delitev zakonitosti na počasne naravne in hitrejše družbene, ki da so v osnovi povsem različne. Ne raziskujemo ali pojasnujemo, zakaj in kako raste drevo, zakaj je mogoče uporabljati vodno silo, poteka svetovnega gospodarstva in podobno. Vsestransko vzročno pojasnjevanje geografskih pojavov torej ne more biti naloga geografije.

Namesto vzročnosti pojasnujemo v geografiji razvoj (genezo) geografskih pojavov. Razčlenimo vprašanje, po geografskih panogah, ali more geografija sama kompleksno pojasniti razvoj. Z razvojem reliefa se ukvarja genetska geomorfologija, z razvojem klime paleoklimatologija, ki je pretežno geološka in kvartarološka disciplina. Manj je razvita paleopedologija. Razvoj živega sveta je domena biologije in paleontologije oziroma geologije in antropologije ter palinologije. V fizični geografiji je stvar jasna: s preteklim razvojem se ukvarjajo druge vede. Izjema je genetska geomorfologija, ki se po tradiciji goji tudi v

geografiji in ne samo v geografiji. Zanja pa so se že javili dvomi, ali je pretežno geološka ali geografska panoga. V družbeni geografiji je razmejitev do drugih ved o procesih in preteklem razvoju manj jasna. Ni nedvoumne časovne meje med geografijo oziroma historično geografijo in zgodovino (Vrišer, 1985). Nekatera vprašanja, na primer razvoj naselij, zemljiško parcelacijo, delno industrijski in prebivalstveni razvoj, proučujejo tako geografi kot zgodovinarji. Pri teh posegamo geografi v preteklost do poldruega stoletja nazaj ali več. Istočasno pa so v zgodovini razvite panoge, ki se ukvarjajo samo s tem stoletjem (zgodovina delavskega gibanja, NOB itd.). Kriterija, da geografi proučujemo preteklost, da bi spoznali sedanost, zgodovina pa obratno, zgodovinarji ne bi sprejeli. Zanje je sedanost samo faza, ki bo jutri preteklost. Tudi kriterij, da skušamo geografi s preteklostjo ugotoviti zgodovinske relikte v pokrajini (Ilešič, 1964), je dvomljiv, saj je vsa sedanost proizvod preteklosti. Tudi kriterij, po katerem naj bi zgodovina obravnavala polpreteklost tedaj, ko to zahteva obdelavo arhivov, ne more držati. Za vsestransko pojasnitev v zadnjih desetletjih nastalih industrijskih obratov bi morali geografi raziskovati arhive planskih teles, ki so te objekte odobrile. Najmanj, kar lahko rečemo je, da se družbeni geografi pri proučevanju polpreteklega razvoja srečujejo z drugimi vedami, na primer pri rasti prebivalstva z zgodovinarji in sociologi, pri naseljih in značilnih zgradbah, na primer kozolcu, z etnologi in arhitekti, pri gospodarskem razvoju z ekonomisti itd. Pri vprašanju kompleksne genetske razlage se zastavlja še principielno vprašanje: razvoj ugotavljamo s primerjavo dveh ali več časovnih stanj, od katerih je za nas eno gotovo sedanost. Čim daljše je primerjalno razdobje, tem manj smo geografi sami sposobni kompleksnega pojasnjevanja. Že pri prebivalstvenem razvoju nekega slovenskega kraja med leti 1931 in 1981 je sodelovalo ne le gospodarstvo, ampak tudi druge silnice, ki jih obravnava sociologija, zgodovina NOB, zgodovina uprave, medicina, tehnika, po svoje svetovni politični razvoj in podobno. Geografi lahko ugotavljamo samo kvantitativno razliko

med sedanjostjo in preteklostjo. Za kompleksno razlago procesov, ki so povzročili te razlike, se moramo posluževati spoznanj drugih ved, od globalne tektonike in sedimentologije do sociologije, demografije, ekonomike, medicine itd.

Doslej smo razpravljali samo, ali so procesi oziroma razvoj predmet raziskovalne geografije ali ne. Ako je odgovor negativen, s tem ni rečeno, da ne bi bili dolžni, geografskih pojavov genetsko pojasnjevati z izsledki drugih ved. To daje geografiji večjo veljavo, zlasti v šoli. Negativni odgovor na zastavljeno vprašanje tudi ne zanika potrebe našega ugotavljanja, kako različno okolje modificira realizacijo sedanjih in polpreteklih procesov v podobi pokrajine. Da so tako zastavljena vprašanja na primer deagrarizacije, urbanizacije, litoralizacije (Gams, 1986) geografska, ne more biti dvoma.

Po mnogih mnenjih se geografija loči od drugih ved po svojem kompleksnem pristopu. Tu je vprašanje, kaj ta kompleksnost pomeni (Radinja, 1977). Če je pri tem mišljena tudi osnovna zakonitost razvoja materije in družbe in osnovna zakonitost naravnih in družbenih procesov, potem je naša kompleksnost okrnjena. Kompleksna metoda pa je značilna tudi za nekatere druge, zlasti prostorske vede. V geobotaničnih delih se navadno ne podaja sama vegetacija, ampak tudi vse, kar jo pojasnjuje, od litologije in geologije do posegov človeka. Tako so tudi zastavljeni tolmači k novim fitogeografskim kartam na slovenskem v izdaji Biološkega inštituta J. H. ZRC SAZU. Tudi v družboslovju kompleksnejše študije niso izjemne. V sociologiji obstoja smer, ki se imenuje geografska sociologija in ki poudarja vlogo naravnega okolja za razvoj družbe. Podobno je v filozofiji, zlasti v preteklem stoletju, tudi v tej, ki sloni na dialektičnem materializmu. Plehanov in drugi so še v tem stoletju pripisovali naravnemu okolju večjo vlogo (Čirić, 1966) kot tako imenovana deterministična geografija. Če je v čem geografija res kompleksna, je v iskanju prostorske in funkcijske soodvisnosti geografskih pojavov v pokrajini.

Druga vrsta zakonitosti, ki naj bi bila v smislu modernih definicij predmet geografije, je regionalna struktura (in podobni izrazi kot pokrajinski kompleks, pokrajinski značaj, geografska podoba). Da je regionalni kompleks ali celo sama regionalna geografija edina posebnost geografije med drugimi znanostmi, se je izjavila vrsta vidnih geografskih teoretikov (na primer Bobek, 1970, Mensching, 1972, Schmithüsen-Bobek, 1967, Schmithüsen, 1962/63, 1970, Mihailescu, 1970, Sauškin, 1974, od Slovencev Ilešič, 1969, Vrišer, 1975, 1979, 1981, 1982, 1985, in Radinja, 1977). Od novejših geografskih terminoloških slovarjev naj navedem definicijo slovarja splošne geografije (v izdaji Diercke, 1985, zv.1), ki se glasi: "Geografija-znanost, ki se ukvarja z trodimenzionalno strukturo in razvojem zemeljskega površja, katerega posamezni pojavi se fiziognomsko in funkcijsko združujejo v spoj vplivanj (=Wirkungsgefüge) v pokrajini". Pred kratkim izdan mednarodni geografski slovar v publikaciji komisije za geografsko terminologijo v Mednarodni geografski zvezi (Meynen, 1985) navaja, da je "specifični raziskovalni predmet geografije pokrajina, kulturna pokrajina in geosfera kot celota".

V tej nemško napisani verziji sta ločeni pokrajina, kot jo obravnava posebna veja Landschaftskunde, in kulturna pokrajina, kjer je v ospredju človekov vpliv in ki jo obravnava Länderkunde. Sama pokrajina je v isti izdaji definirana kot ekosistem in kot sistem interakcije, Landschaftskunde pa kot opisovanje delov geosfere, ki so individui in ki so ena glavnih nalog geografije.

Regionalni aspekt kot specifični predmet geografije zagovarja tudi Ilešič (1973, 91) v stavku: "Gre pač za to, da si mora geografija kljub vsem težnjam za specializacijo ohraniti svoje lastno delovno področje, kjer ne ponavlja dela drugih strok s še izrazitejšo potrebo po specializaciji. To delovno področje je lahko samo kompleksno obravnavanje prostorske stvarnosti, temelječe na regionalnem aspektu in ne na ločenem obravnavanju posameznih elementov te stvarnosti".

Če je torej v smislu navedenih definicij raziskovalni predmet geografije v regionalni oziroma pokrajinski strukturi, smo jo dolžni podrobneje opredeliti. Pri tem nas pusti večina objavljenih definicij na cedilu. Ali je mogoče trditi, da geografija v pokrajini obravnava samo to, kar je vidno? Žal ne. Temperaturo zraka na primer ne vidimo, a jo v klimatogeografiji vseeno obravnavamo. Od blizu ne vidimo položaja nekoga kraja, katerega vpliv geografi navadno podcenjujemo, ali upravno oziroma državno pripadnost, pa je oboje predmet našega zanimanja. Po drugi strani vidimo v pokrajini poedinosti, ki jih kot take ne obravnavamo, temveč jih združujemo v kategorije. V smislu matematičnega izrazoslovja bi lahko rekli, da se ukvarjamo samo z množicami. Pomembnejše imenujemo tudi pokrajinske prvine, pokrajinotvorne dejavnike ali geofaktorje (Gams, 1977, 1981, 1983, 1984). Po tradiciji prištevamo mednje relief, klimo, tla (prst), živi svet, vode, naselja, prebivalstvo in njegove pokrajinotvorne dejavnosti, ki si jih zadnji čas lasti cela vrsta novih geografskih panog (med drugimi geografija prostega časa, oskrbe). Ali lahko opredelimo kot predmet regije oziroma pokrajine vse, kar je za njeno strukturo pomembno? Ali še boljše: pomembno za njen razvoj? Tu je potrebno pripomniti, da marsikaj, kar vpliva na regionalni razvoj, kvantitativno ne raziskujejo tudi druge vede. Vemo, da so pomembne psihofizične lastnosti prebivalstva, kot se javljajo v delovnih navadah, gospodarnosti, nadalje dejansko znanje prebivalstva, ne le sistem šol, pa vemo o tem zelo malo. Ne obravnavamo na primer prava, zdravja ljudi, vloge svetovnega kapitala, socialističnega planiranja, svetovnega in lokalnega tehničnega napredka, čeprav vse to vpliva na razvoj družbe. Vse to je tudi nevidna sfera pokrajinskega površja.

Bliže realni opredelitvi, kaj geografi v pokrajini obravnavamo, je princip materialnosti. Ta princip bi lahko osvojili, kolikor se tiče izhodiščne raziskave, ko bi jo lahko imenovali tudi pokrajinska fiziognomija ali zunanja podoba pokrajine. Končni cilj je funkcijsko pojmovana regionalna struktura, ki je miselna kategorija.

V definicijah regionalne geografije se često javljajo deli zemeljskega površja kot individualne regionalne strukture. Ob tem se zastavlja vprašanje, ali ni vsak košček zemeljskega (kopnega) površja edini in neponovljiv na svetu? Ali nima torej individualne regionalne strukture? Ob tem se postavlja vprašanje, kako pojmujeemo regijo, oziroma pokrajino. V vsakdanji rabi in tudi v geografski literaturi nastopa regija (pokrajina) kot pojem za poljubno izbran in omejen del zemeljskega površja, z eno ali nekaj geografskimi podobnostmi (za ta pojem je bil predlagan rajon - Gams, 1984), ali kot večje ozemlje s homogeno regionalno strukturo. V tem smislu je A. Melik (1953, 1957, 1959, 1960) in v petdesetih letih tudi S. Plešič (1956) prikazal slovenske pokrajine. Med takimi homogenimi se često nahajajo prehodne regije (Gams, 1983b). V takem smislu nastopa regija oziroma pokrajina tudi v doslej navedenih definicijah o geografiji (tudi v Urbanističnem terminološkem slovarju in Mastilo, 1979). Funkcijsko strukturo regije kot končni cilj regionalne geografije (gl. tudi Westermannov Lexikon der Geographie, 1969) v svetovnem povprečju res sestavljajo že imenovane pokrajnotvorne prvine, ki jih obravnavajo posamezne geografske panoge od gemorfologije do prebivalstva in geografije naravovarstva. Toda na lokalni ravni stopijo v ospredje tudi drobni geografski pojavi kot osnovni dejavniki, ki dajo pečat pokrajini. Ne poznamo samo hribovitih in jezerskih pokrajin, ampak tudi mestne, rudarske, industrijske, turistične, agrarne in podobne pokrajine.

Ob navajanju tako različnih pokrajin se vznbuja vprašanje, ali je geografija veda, ki so ji predmet univerzalne zakonitosti. Če našo stroko proglašamo za vedo o regionalni strukturi je jasno, da je univerzalen samo obstoj medsebojnih vplivov pokrajnotvornih prvin. Toda ta vpliv nima povsod enake moči, pa tudi vrednost za človeka je lahko različna. Rahla strmina površja je lahko ugodna za riževa polja, večja lahko onemogoča poljedelstvo, toda istočasno omogoča gorski turizem in smučarstvo. Toda povsod ima strmina svoj vpliv, tudi na širjenje mesta iz ravnice ob obali ali dolini po dolinskem pobočju, kjer

stene onemogočijo gradnje, tako kot v hribih smučanje. Vplivi so odvisni od časa, zlasti od tehničnega razvoja. Klima drugače vpliva na kmetovalca kot na zaposlenega, ki se dnevno podaja na delo. Svetovni proces koncentracije prebivalstva v večjih naseljih ima v industrijskih deželah drugačen vpliv na gospodarski razvoj kot v agrarnih družbah. Vsi procesi imajo omejen teritorialni obseg in so podvrženi lokalnemu okolju.

Depopulacija hribovskega prebivalstva je omejena pretežno na razvito severno poloto.

Ob koncu nekaj trditev in vprašanj za poživitev diskusije. Moderni geografski teoretiki vedno bolj soglasno opredeljujejo regionalno strukturo kot specifični predmet geografije v sistemu znanosti. Toda geografsko raziskovanje v praksi se vedno bolj drobi po panogah in problemih, kompleksna regionalna geografija pa je vedno bolj v ozadju. Ali s tem ne prepuščamo drugim osrednjega predmeta naše stroke?

V sodobni geografiji so se okrepile zlasti panoge splošne geografije, ki so svoje znanje dopolnjevale z izsledki sorodnih strok. Glede razvoja kvantitativnih raziskovalnih metod pa je najbolj zaostala regionalna geografija pri ugotavljanju funkcije geografskih pojavov. Ali zato, ker takega napredka nismo sposobni? Osebnostno v to ne verjamem. Prej krivim za to razdrobljenost organizacije raziskovalnega dela (Gams, 1983 a). Na Zahodu je geografija pretežno izobraževalni predmet, kar ne sili geografov k večjim skupinskim raziskavam regionalnih problemov. Na Vzhodu so v velikih raziskovalnih institucijah v tem na boljšem, na slabšem pa glede principielnega ostrega razlikovanja naravnih in družbenih zakonitosti, kar zavira iskanje součinkovanja regionalnih prvin. V tem vidim delni vzrok za tako imenovano dualistično regionalizacijo, ki se je uveljavila v Jugoslaviji, kjer smo priče delitve ozemlja na tako imenovane fiziognomske in funkcijske regije. Če je zamišljena kot dokončna in ne pomožna, je dualistična delitev v nasprotju z idejo o homogeni regionalni funkcijski strukturi, ki je

specifični predmet geografije in koncepcijo o kompleksni geografiji. Kdo more na primer zanikati, da v Sloveniji glavne prometnice, večji gravitacijski centri, industrijski obrati, srednje in višje šolstvo in varstva drugih družbenogeografskih pojavov in procesov ni ozko navezana na ravninski svet in le izjemoma na rudarska in obalna mesta? Ali nista depopulacija in ogozdovanje značilna za gorati svet? Za Slovenijo še vedno drži Plešičev stavek: "Da pokrajinsko-fiziognomične regije danes hote ali nehoti radi imenujemo enostavno geografske, ni slučajno; brez njih geografija dejansko izgubi svoj osnovni smisel in svoje izhodišče" (Plešič, 1957-58, 92).

Ker nekateri geografski pojavi v pokrajini izhajajo iz sosednje regije in ne iz regionalne strukture domače regije, smo med načrtovanjem koncepcije bodoče geografske monografije Slovenije sklenili, da take pojave obravnavamo v okviru sosednjih regij. V vsaki pokrajini obravnavamo torej le tiste pojave, ki izhajajo iz njene regionalne strukture. V okviru hribovske regije zato ne bo govora na primer o zaposlenem nekmetijskem prebivalstvu. O njem bo govora pri obravnavi zaposlitvenih centrov v dolini.

Ako je stanje, ko vsesplošno priznavamo kompleksno geografijo (Razprava .. 1981), potem bi bil o tem vprašanju koristen poseben povelje. Tam bi morali tudi razčistiti z navedbami, da se tako imenovana praksa za kompleksne regionalne raziskave ne zanima. To bi moglo imeti različne vzroke:

1. ker se praksa zadovoljuje s kratkimi uvodnimi geografskimi pregledi starega stila, 2. ker kvantitativnih sintetičnih regionalnih analiz, čeprav usmerjenih v eno vprašanje, ne pričakuje in se sama loteva sintentiziranja izsledkov raznih strok, 3. ker ve, da slovenski geografi organizacijsko nismo sposobni, pritegniti k reševanju kompleksnih regionalnih problemov specialistov iz svoje in iz drugih strok.

Razgovori v znanstveni sekciji ZGD v l. 1986 v smislu vabila k regionalnim raziskavam za potrebe gradnje hidroelektrarn so dali vtis, da

take raziskave le niso "nepraktične".

Eno je usmerjenost geografskega raziskovanja v regionalne strukture, drugo pa je vprašanje, koliko časa odmerjamo regionalni geografiji v visokošolskih učnih načrtih (glej o tem diskusijo v Geografskem obzorniku: Medved, 1973, Gams, 1974, 1977, Ilešič, 1974). Ako so geografske panoge orientirane k regionalnemu konceptu, bodo absolventi tudi ob manjšem času za regionalno geografijo dobro podkovani o kompleksni geografiji.

Visokošolski učni načrt, ki se sedaj uvaja, je zelo razvejan in fizično-geografske ter družbenogeografske panoge so dokaj uravnovešene. Ker pa so izbrani pomožni predmeti domala povsem družboslovni, izobrazba absolventov le ni polivalentna. Večji poudarek na teoretski geografiji je zato nujen.

Sedaj najstarejša generacija slovenskih raziskovalcev je pričela z delom v regionalni geografiji. Odkar je ta prisila nehala in smo se ozko specializirali, smo pozabili na regionalni kompleks. Da ne bi imele podobne razvojne poti tudi najmlajša generacija raziskovalcev, bi jo bilo potrebno pritegovati v timske raziskave regionalnih problemov.

Literatura:

- Bobek, H., 1970, Bemerkungen zur Frage eines neuen Standorts der Geographie. Geographische Rundschau 22, št. 11, Braunschwig, s. 438-443.
- Čirić, J. V., 1966, Geografija od deskripcije do eksplikacije i aplikacije. Radovi katedre za geografiju VPS u Nišu. Niš.
- Gams, I., 1974, O konceptu geografije za 2. in 3. razred. Geografski obzornik XXI, št. 203, Ljubljana, s. 7-10.
- 1977a, O regionalni geografiji, vrhu ali anahronizmu metodične geografije: Geografski obzornik XXIV, št. 1-2, Ljubljana, s. 41-45.
- 1977b, Okolje-človekovo okolje-geografsko okolje-geografija. Geografski vestnik XLIX, Ljubljana, s. 59-64.
- 1981, Razprava o geografiji. Geografski vestnik LIII, Ljubljana, s. 85-86.

- 1983a, Stanje in perspektive slovenske raziskovalne geografije. Geografski vestnik LV, Ljubljana, s.9-18.
- 1983b, Geografske značilnosti Slovenije: MK, Ljubljana.
- 1984, Metodologija geografske razčlenitve ozemlja. Geografski vestnik LVI, Ljubljana, s.75-82.
- 1986, Razpotja v geografiji. Naši razgledi XXXV, 24.okt.1986. Geografija. Leksikoni Cankarjeve založbe. Ljubljana 1977.
- Ilešič, S.,1956, Slovenske pokrajine. Geografski obzornik III, št.2, Ljubljana, s.25-38.
- 1957-58, Problemi geografske rajonizacije ob primeru Slovenije. Geografski vestnik XXIX-XXX, Ljubljana, s.83-140.
- 1964, Preostanki preteklosti v pokrajini kot element resničnega geografskega okolja. Geografski vestnik XXXVI, Ljubljana, s.3-12.
- 1969, Položaj socialne geografije v sklopu geografske znanosti. Geografski vestnik XLI, Ljubljana, s.81-91.
- 1974, Na rob razpravljanja o marksističnem izobraževanju pri pouku geografije in o novem učnem načrtu geografije za gimnazije. Geografski obzornik XX, št. 4, Ljubljana, s.19-22.
- Mastilo, N.,1979, Geografija. V: Školski riječnik terminoloških višestrukosti. Ins.za jezik i knj. u Sarajevu. Sarajevo.
- Medved, J.,1973, O novi orientaciji geografije kot učnega predmeta. Geografski obzornik XX, št.1-2, Ljubljana, s.22-30.
- Mensching, H.,1972, Länderkunde-Regionalgeographie, Räumliche und zeitliche Bewegungen. Würzburg.
- Mihailescu, V.,1970, Geografie-ecologie, regiune geografica-ecosistem. Studii si cercetări. Seria Geografie XVII, št.2, Bucuresti.
- Meynen, E.,1985, International Geographic Glossary. International Geographical Union. Stuttgart.
- Melik, A.,1953, Slovenski alpski svet. SM, Ljubljana.
- 1957, Štajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino. SM, Ljubljana.
- 1959, Posavska Slovenija, SM. Ljubljana.
- 1960, Slovensko Primorje. SM. Ljubljana.
- Monkhousc, F.,1970, A Dictionary of Geography. London-Southampton.
- Radinja, D.,1977, O kompleksnosti v geografiji in izven nje. Geografski vestnik XLIX, Ljubljana, s.25-30.
- Razprava o geografiji (več avtorjev). Geografski vestnik LIII, 1981, Ljubljana, s.85-92.
- Sauškin, J.,G.,1974. Geografia v perspektive. Vestnik Moskovskega Univerziteta, št.2, Moskva.
- Schmithüsen, J.,1962/63, Vorschläge zu einer internationale Terminologie geographischer Begriffe und der Grundlage des geospärischen Synergismus. Geographisches Tachenbuch.
- Schmithüsen, J.,Bobek, H.,1967, Die Landschaft im logischen System der Geographie. Erdkunde (3), 1949, 2/3. Sonderdruck: Zum Gegenstand und zur Methode der Geographie.
- Schmithüsen, J.,1970, Die Aufgabenkreise der Geographischen Wissenschaft. Geographische Rundschau 22, št. 11, Braunschweig s.431-437.

- Stamp, D., L., 1961, A Glossary of Geographical Terms. London.
- Urbanistični terminološki slovar 1975. Urbanistični inštitut SRS, Ljubljana.
- Vrišer, I., 1975, Nove meje geografije. Geografski vestnik XLVII, Ljubljana, s.3-9.
- 1979, Razmišljanja o geografiji. Geografski vestnik LI, Ljubljana, s.83-96.
- 1981, Razprava o geografiji. Geografski vestnik LIII, Ljubljana, s.92.
- 1982, Uvod v geografijo. FF, Ljubljana.
- 1985, Historična geografija: cilji, pomen in metode. Geografski vestnik LVII, Ljubljana, s.73-82.
- Westermann Lexikon der Geographie, II, F-k, Braunschweig 1969.
- Wörterbuch der Allgemeine Geographie. 1985. Zv.1, Diercke, Westermann. München-Braunschweig.

REGIONAL GEOGRAPHY IN THE SYSTEM OF GEOGRAPHIC SCIENCE

The article aims at clarifying the notions of geography and regional geography in particular. It stresses the difference between the explanation of geographical features as provided by the findings of other sciences, and the specific object of the geographical research proper. In this regard, the capability of geographers to carry out a comprehensive causal research of geographical features is presented as being rather questionable. In physical geography, this kind of research is clearly reserved for other sciences (geology, biology, meteorology, hydrology etc.). But in social geography, the time and subject-matter limitation (as opposed to the object of research in history, sociology, demography etc.) seems to be less clear. Here, geography has been forced to work hand in hand with the social sciences for some time now.

The article gives support to the view that the spatial interrelationship of the geographical phenomena within the frame of the regional structure is the only specific object of any geographical research, and the regional aspect the only specific object of the geographical disciplines.

An attempt is made to explain the discrepancy between the general recognition of this view and the geographical praxis. Recently, there seems to be some lack of studies devoted to comprehensive and well-balanced (in the sense of the interrelationship between the natural and social factors of the region) regional analyses, while the research of isolated problems has been steadily gaining ground. The author of the article thinks one of the reasons for such discrepancy to be the misapprehended notion of the regional structure, which remains insufficiently determined. The regional structure as presented in the studies is usually limited to the physico-geographical sphere, or to the social sphere. Such "dualistic" regionalisation is quite common.

The present article calls for greater importance to be given to geographical theory in the teaching of geography at university, and for a more frequent joint research of the regional problems in collaboration with many geographic "specialists". A special symposium should answer all reproaches brought against the uselessness of the so defined regional studies.